

gine Ester. de Cardós (1934); «amb una herba s'hi van emmetzinada es bèsties», Bol (1953). Ex. de emmetzinada (que Chabàs, p. 292, declara «anticuado en Valencia») en JRoig (Spill, 8944, citat a mida MESURA); emmetzinador, -dora [DTO. 1647]; emmetzinament [Lacavalleria]. Deseemmetzinar. Emmetzinós.

Trobem el duplicat savi Medicina des del S. XIII: «entrà denant l'apostoli, e dix-li que, per multiplicament de les sciències, en Teologia, e en Natures, e en Dret, e en Medicina, eren multiplicades diverses opinions en cascuna de les sciències demunt ditè», Llull (Blang., NCl. II, 201.10); 'mediació': «lo cauteri és medicina odiosa, car crema la cara viva del hom, e-l fa cridar e dolre sobiranament», Eix. (Terç, f° 437v).

L'InvLC assenyalà l'ús de *medecina* com a nom de la «art mèdica» en la Crònica de Desclot, i en un doc. ross. de 1381, on també apareix amb el sentit de 'medicament'; en aquell en diversos docs. des de 1388; en aquell *medecina* en diversos textos literaris dels Ss. XIV-XV, i *medicina* en el Boeci de fi S. XIV; Careta amb el sentit de 'medicament' *medicina* en el Tirant i *medecina* en la Do. Moral del mallorquí Pacs (S. XV). OPou usa *medicina* en tots dos sentits: «donar la medicina per algun mal: dare medicamentum aegroto in aliquem morbum», «DE MEDICINES: sagnar lo malalt ---», «DELS PESOS GRECS DE MEDICINA: mina, libra, uncia, drachma ---» (ThPu., 238, 239, 205). Modernament el DOrt. (1917) encara refusava l'entrada a la forma en -de-, però la tend. general pertot era a usar *medecina* per als medicaments i *medicina* per a l'art o ciència, i així ho consagrà l'I. E. C. (DFa.), en forma que hem de considerar encertada i definitiva.

Medicinar el distingeix de *metzinar*, JRoig, posant-lo un darrere l'altre, supra, aquell 'medicar' aquest 'emmetzinar'; igualment d'altres «*medicinar* lo malalt: adhibere, afferre aegro medicima, facere aegro medicinam», OPou (ThPu., 238). *Medicinal* [«herbes medicinals», Llull]. *Medicinable*. *Medicinaire*. *Medicinos*. *Medicinejar*. *Protomèdic*.

Remei, pres per via semi-popular del ll. *remèdium*, derivat de *mēdērī*, d'on *remēdi* en el període arcaic, que es torna *remei* ja normalment segons la fonètica de la fi del S. XIII: aquell (que no s'ha de confondre amb les formes modernes poc genuïnes, *remediar*, *remedier*, *remedi*, ni amb la mania d'uns pocs que cap a 1500 volien llatinitzar-ho així) apareix encara grafiat *remedi*. «Déus refrà-ls-en bo gañardó perpetual a cent-dobles, e als bons e als mals, del *remei* d'infern e de la glòria de paradís», *Homilies*, 2r12. Però *remei* ja en Llull: «Dix la fembra, jo plor per la mort de mon fill, lo qual més amava que nulla cosa d'aquest món; e per la dolor e ira --- apenes visc: e per ço que a ma ira pusca haver alcun *remey* vaig a un sant hermità qui ha nom Blanquerna» (Merav., Ag. I, 51.1); «Bé-m fa saber quant pot en mi Amor! / Ab coxo peu m'ha seguit y aturat / --- / ferit me sent d'una plaga mortal: / és lo *remey* fer no-res lo passat; / gran mudament no pot ser comportat / en poc de temps sens alteració / ---», Ausiàs (XCIX, v. 8); «per l'escoltar / lur consellar, / Sahul, g'an rey, / cercant *remey* /

trobà la mort», JRoig (Spill, 8074).

L'InvLC troba la forma *remey* l'any 1358 i sovint des de llavors. Fins a aquesta data predomina la grafia *remesi*: «ad arma *remesi*», doc. de Júols a. 1264; «lo *remesi* 'mitjà' 1347, «*remesi* covinable» 1357; «ses tot *remesi* de pleyt», Elna 1323, «e per altres *remesis*» 1336; *remesi* 1341, '49, '75, '82. L'acc. 'mitjà' resta sobretot mallorquina («escorcollar tots els endrets i reconcs, per lluny de *remey*s que sien» (BDLC VII, 130; X, 491); pron. popular: *faméj* or.; *faméj* occid. (Borges, BDLC VI, 40); *faméj* mall. (Moll, Gram. Hist., 69); a l'església de Llubi veneren el Sant Cristó del *faméj* (1964).

Remeier [Verdaguer, Canigó XII]. *Remeial*.

Remeiar [c. 1400, Ant. Canals; Ausiàs]: «Sentint la gran remor que dins lo palau era --- anà a la plaça hon trobà lo Vescomte e altres, qui volgueren saber què era stada la causa de la remor, però ja passaven un poc los crits e la remor era *remeyada*», JoMariorell (Ag. III, 88.2); «serà-l present / mon ensenyar, / sols *remeyar* error pública / en què s'implica / comunament / tot lo jovent», JRoig (Spill, 116). No es pot comprovar (per un error) la cita d'Eiximenis que dona el DAg. De tota manera és cert que en el verb tingué un poc més d'èxit, entorn de 1500, l'intent de llatinitzar restaurant la *d* en *remediar* (per més que la forma clàssica sigui l'altra): «Lo cervo qui és nafrat cerc' aygua clara / per refrescar tenent mortal ferida: / si troba font o riu prest se declara / a ben curar y renovar sa vida: / tal só nafrat, mas sé qu'és molt avara / qui-m pot donar la sanitat complida, / que té per bé de pura set matar-me / primer que may no vulla *remediar-me*», P. Serafi. Però la llengua de la Renaix. es declarà definitivament per *remeiar*, i avui hem de mirar aquella altra forma com a cast. *Remeiable*.

Meditar [S. XV], pres del ll. *meditari* 'reflexionar', 'estudiar', derivat de *mederi* 'cuidar': «per ton avís / hi vull mesclar / e recontrar / algunes coses, / ab què deposes / tos --- vils delits, / lexant en terra, / en l'alta serra / de *meditar* / volent muntar / l'enteniment», JRoig (Spill, 10261); «*meditant* jo del gran Ramon escriure / quant digne és vui d'esser laudificat, / cent parts de mil no trobí la mitat / en dir bastants d'aquell excellent viure», Gaspar de Verí, a. 1502 (JMBover, BiEscrBal. II, 500.1.1); «és empleo meritori / *meditar* lo Porgatori», CRos (AdagesR 1736, p. 53); «y aixís com alcions ajupits en lo mar, / s'amaguen *meditant*, dels pins en les fileres, / blancs d'hàbits, blancs de cor, com neu que's veu brillar / de lluny, en les altes cingleres», MilàF (Gran Cartoixa, v. 22, O. Cat., Gili, p. 305); «al qui l'escolta, pensatiu, / com que li diga: —*Meditau!*— / Dolça és la calma del Gorg Blau», Costa i Llobera (Torrent de Pareis, c. 1905, ed. II. Cat., p. 201). *Meditabund* [Lab. 1840]. *Meditació* [DTO. 1647; *Meditació* en les *Tenebres*, assaig de Coromines sobre les tenebres filosòfiques del feixisme, 1934, O. C., 1237ss.]. *Meditador*. *Meditatiu* [Lacav.]. *Meditós*. *Premeditar* [c. 1705]: «la durada --- *premeditan* los catalans la que tindrian las lleys de Castella, rendida Catalunya, y la